

Se upp för konstgjorda färgämnen

Konstgjorda färgämnen i födan kan påverka både små och stora barns beteende negativt. De kan bl.a. bli mindre uppmärksamma, mer rastlösa och mer impulsiva än om de äter sötsaker utan dessa tillsatser.

Detta visar resultaten av en brittisk studie från Brighton som publicerats i facktidskriften Archives of diseases in childhood 2004.

"Våra fynd talar för att det går att uppnå en klar minskning av överaktivt beteende hos barn genom att ta bort konstgjorda färgämnen och natriumbensoat från deras föda", skriver professor John Warner vid University of Southampton och hans kollegor.

De färgämnen som ingick i den brittiska studien är: E 102 tartrazin, E110 paraorange, E122 azorubin och E124 nykockin.

Efter flera års förbud för AZO-färger i Sverige, blev det slut på detta när vi gick med i EU. Sedan slutet av 1990-talet, är det tillåtet att använda dessa ämnen igen i de flesta livsmedel.

Återinförandet av vissa livsmedelstillsatser sker efter EU-beslut, då EU:s anser att det är konsumentens ansvar att själva utesluta de varor man inte vill ha. Alla varor har en utförlig innehållsförteckning, så det är ju bara att läsa.

När Sverige inte fick ha sitt förbud kvar 1999 skickade Konsumentföreningen Konsumenter i Samverkan ett brev till den svenska handeln med en önskan att de inte skulle ta in dessa varor.

(Se pressinformationen längst ner i detta brev)

Att färgämnen och livsmedelstillsatser är misstänkta vid ADHD-symtom har rapporterats sedan länge. Men EU-politiker har väl mer intresserade av att bli omvalda och att göra sig till för de multinationella företag, som gärna bjuder in dem till påkostade informationsmöten, för att lura dem hur fantastiska deras varor och produkter är än att själva försöka begripa vad de beslutar.

AZO-färgämnen finns främst i godis, kakor, glass men även i textilier. Färgerna kan orsaka cancer, allergiska reaktioner, täppt näsa, sömnlöshet och allvarliga beteendeförändringar, främst hos barn.

Här är listan på AZO-färger som tidigare var förbjudna i Sverige:

E 102 Tartrazin

E 110 Para-Orange

E 122 Azorubin

E 123 Amarant (begränsat fortfarande)

E 124 Nykockin
E 128 Röd 2G
E 129 Allularött AC
E 151 Brilljantsvart BN
E 154 Brun FK
E 155 Brun HT
E 180 Litolrubin (begränsat fortfarande)

Amarant (E123) och litolrubin (E180) som båda ger röd färg är de enda som fortfarande har vissa begränsningar. Dessa får bara användas till att färga fiskrom (stenbitsrom), vissa röda spritdrycker samt ätbara ostskorpor. Övriga azofärger får användas till nästan alla livsmedel som färgas.

Hur görs syntetiskt färgämne?

Allt började egentligen år 1856. Då framställdes för första gången syntetiska färgämnen av anilin genom ett misstag. En engelsman som misslyckades med att göra syntetiskt kinin, fick istället fram ett lila pulver som färgade tyger. Färgen blev grunden för den engelska textilfärgningsindustrin.

Men det var i Tyskland som de stora kemiska färgindustrierna växte fram. På 1870-talet kom syntetiska röda och blå färger.

Detta var en katastrof för Frankrike som producerade naturligt röda färger av krapp och för England vars främsta inkomstkälla i Indien var äkta indigo. (blå färg)

Vegetabiliska färgämnen

Hämtas i de flesta fall av växternas egen färg. Gröna färgämnen dras i de flesta fall ut med kokande vatten, gula och röda dras ut lättast med olja. Alla växtfärgämnen kan dessutom dras ur med alkohol. Detta är ofta en både dyr och tidskrävande procedur som lätt de syntetiska färgämnena slår både tidsmässigt och när det gäller priset. (I vissa fall måste även ammoniak användas)

Animaliska färgämnen

Ofta helt enkelt mosade djurdelar. Förekommer sällan och är dyra, med två undantag: Animaliska varianter av kol (svart) då man värmer upp skinn och slaktrester tills de förkolnar och kochenill (karminrött) en lus som måste vara havande och krossas. (den röda färgen i läppstift)

Mineraliska färgämnen

T.ex. olika sorters leror (silikat) och titandioxid och zinkoxid.(vita mineralämnen) Används ofta i kosmetika.

Gula, röda och bruna järnhaltiga jordarter slammas, mals och bränns vid olika temperaturer till olika nyanser av gult, rött och brunt. Härifrån kommer de ursprungliga "jordfärgerna" ockra, terra, umbra etc.

Syntetiska färgämnen

Alla de ovanstående färgerna görs idag syntetiskt och det kan ibland vara svårt att veta om de är naturliga eller syntetiska då samma namn förekommer.

Handelns "purpur" har t. ex. inget med purpurnäckan att göra utan är idag helt syntetiskt.

Tjärfärgämnen (anillin, kresol, naftoler, fenoler) som var de första syntetiska färgerna. Idag görs de oftast ur petroleumprodukter, men namnet kvarstår. Hit hör azofärger, som är en vidareutveckling av anilinfärg.

Varför inte förbjuda AZO-färgerna helt:

Den 25 november 2003 kom äntligen ett genombrott när AZO-färgerna förbjöds i följande produktkategorier av EU efter en skrivelse från Tyskland:

- 1) Kläder, material för tillverkning av kläder.
- 2) Sängkläder, filtår, kuddar, sovsäckar.
- 3) Handdukar, liggunderlag avsedda för bruk på stränder, luftmadrasser.
- 4) Masker, postischer, peruker, konstgjorda ögonfransar.
- 5) Smycken som bärs på huden, armbindlar.
- 6) Värdepåsar, ryggsäckar.
- 7) Lekmattor, överdrag för stolar och sitsar avsedda för spädbarn och småbarn.
- 8) Blöjor, bindor, trosskydd, tamponger.

Detta bevisar ju bara att EU kanske förstått att dessa färgämnen inte är lämpliga att använda och det som förvånar mig mest är att de tillåter AZO-färger i godis som små barn äter och i de leksaker som de suger på, men inte i de mattor de leker på???????

Tyvärr så kommer ändå dessa färger in i landet, genom kläder från Asien där leverantör och importörer inte bryr sig om förbud. Dessa varor är ju billigast och ger mest vinst till företaget.

AZO-Färger måste deklarereras

Det är lag på att AZO-färger måste finnas med på innehållsdeklarationen om de finns med i varan. Ändå innehåller Kockens saffran AZO-färger, utan att det stod med på påsen.

Det är obegripligt att Kockens på detta sätt trotsar lagstiftningen och lurar konsumenterna, säger Lars Jonsson på Sveriges Konsumentråd. Dessutom undrar man vad de har i påsen i övrigt, eftersom de ser sig tvungna att använda farliga färgämnen för att saffranet ska bli så gult som konsumenten vill ha det. Undersökningen gjordes av Livsmedelverket, men informationen spreds inte till kunderna. Kan Kockens ha detta i sina gula kryddor också???

Kocken ägdes tidigare av Philip Morris cigarettföretaget, men har enligt uppgift sålts till Unilever, ett av världens största mat-, kosmetika- och hushållskemikalieföretag.

Steg för steg tvingas vi acceptera allt fler gifter. Principen är ju att det som är tillåtet i något EU-land, ska vara tillåtet i hela EU. På det sättet kan länderna och företagen spelas ut mot varandra och miljö- och konsumentkraven efterhand sänkas.

"EU-medlemskapet har hittills inte inneburit någon sänkning av svenska miljökrav", hävdar regeringen. Ovannämnda exempel visar att påståendet inte stämmer med verkligheten. Det är faktiskt så att starkare och medvetnare konsumenter är en förutsättning för att miljö- och konsumentfrågor inte ska styras utifrån den multinationella livsmedelsindustrins intressen.

Bojkotta AZO-affärer

Uppmana alla du känner att leta efter AZO-varor i lågprisbutikerna och att bojkotta dessa butiker så långt det är möjligt. Om alla slutar handla på Lidl, Rusta, ÖB och andra butiker med AZO-godis, så måste de ju tänka om och följa de seriösa butikskedjorna linje, som inte tagit in AZO-färgerna i sitt sortiment.

I första hand är det godis som man bör undersöka, men även sylt, läsk och marmelad ska enligt uppgift ha kommit in i landet med AZO-färger. Ingen svensk lösviktsgodistillverkare lär använda dessa färger, men det gäller att alltid vara på sin vakt. Butiken måste alltid kunna redogöra för vad de varor innehåller som de säljer

Tommy Svensson (obs glöm inte att läsa pressinformationen nedan)

Sveriges Konsumenter i Samverkan

- för ökat konsumentinflytande -

PRESSINFORMATION

1999-01-07

Konsumenter i Samverkan vädjar till hela den svenska handeln att frivilligt hålla butikerna fria från godis och andra livsmedel med azo-färgerna.

Med anledning av EU's beslut i torsdags att inte tillåta Sverige att ha kvar förbudet mot azo-färgerna, har vi i öppet brev till Livsmedelshandlareförbundet SSLF och Svensk Handel vädjat att ställa sig på konsumenternas sida och införa en frivillig överenskommelse om att hålla hela den svenska handeln fri från produkter med azo-färger.

- Det finns inga som helst konsumentkrav bakom att azo-färger ska tillåtas, vilket tydligen EU tror, eller har de bara lyssnat på producentlobbyn?

Den frågan ställer Konsumenter i Samverkans generalsekreterare Bengt Ingerstam och tillägger:

- Det finns ju heller inga som helst konsumentfördelar med att ha dessa färger i godis eller livsmedel.

Frågan om azo-färgernas farlighet är ointressant, man bör vända på frågan och ifrågasätta till vad nytta de är och om vi i så fall är villiga att ta ev. risker för den ev. nyttan.

- För de unga allergikerna är detta ett direkt hot mot hälsa och liv. Det vet vi av erfarenhet och vi vägrar acceptera att EU så syniskt kan fatta sådana beslut och bara hänvisa till vetenskapsmän (sound science) och helt bortse från sunt förnuft" säger Unga Allergikers förbundssekreterare Åke Hedin.

Vi har nu vädjat till den svenska handeln att ställa sig på konsumenternas sida och visa att marknaden (konsumenterna och handeln tillsammans) kan lösa sådana här problem, när nu EU tydligen enbart har lyssnat till den starka lobbyen från producenterna av livsmedelstillsatser.

I praktiken skulle detta förslag endast innebära att handeln och importörerna fortsätter med de redan invanda rutinerna och ingenting ändras, utom att det ligger en frivillig överenskommelse bakom numera och inte ett svenskt myndighetsförbud.

Vi konsumenter längtar inte efter azo-färgerna, så släpp inte in dem igen!

För denna pressinformation svarade Bengt Ingerstam

Sveriges Konsumenter i Samverkan

Box 88, 577 22 Hultsfred

Tel: 0495-498 34, 413 15, Mobil: 070-604 77 25